

Μια γυναίκα απέναντι στη χούντα

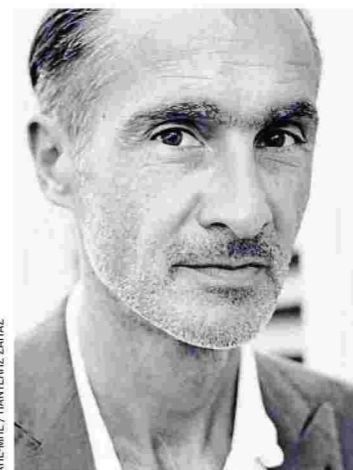
Ο Ελληνοσοουδός συγγραφέας Αρης Φιορέτος μιλάει για όσα τον ενέπνευσαν να γράψει ένα μυθιστόρημα για τη «Μαίρη»

Συνέντευξη στον ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Ο Ρίλκε έλεγε ότι οι Ελεγείες του Ντουίνο ήταν «το μεγάλο λευκό πανί» στο σκάφος του, ενώ τα Σονέτα στον Ορφέα το «μικρό σκουριασμένο πανί», ο φλόκος της πλώρης. Χωρίς άλλες ομοιότητες, σπεύδει να τονίσει ο συγγραφέας Αρης Φιορέτος, ο «Τελευταίος Έλληνας» του 2013 ήταν το δικό του λευκό πανί, ενώ το «Half the Sun» που θα κυκλοφορήσει στα ελληνικά την επόμενη χρονιά και αφηγείται τη ζωή ενός πατέρα που πεθαίνει στην εξορία είναι αυτό που δίνει κατεύθυνση στο προσωπικό του σκάφος. Και ποια είναι η θέση της «Μαίρης», του βιβλίου που μεσολάβησε, σε αυτό το ταξίδι; «Σε αντίθεση με τον Ρίλκε, εγώ πάντα ήξερα ότι χρειάζομαι ένα πηδάλιο για να σταθεροποιήσω το σκάφος μου. Το πηδάλιο δεν θα μπορούσε να είναι άλλο από μια γυναίκα, τη Μαίρη».

Η «Μαίρη» είναι η ιστορία μιας νεαρής φοιτήτριας της αρχιτεκτονικής που συλλαμβάνεται λίγο πριν ξεκινήσουν τα γεγονότα του Πολυτεχνείου, φυλακίζεται, βασανίζεται και καταλήγει εξόριστη σε ένα νησί μαζί με πέντε ακόμη γυναίκες και ένα παιδί. Ο Αρης Φιορέτος περιγράφει τη στρεβλή μικροκοινωνία που δημιουργείται στους παγωμένους στρατώνες του νησιού, ενώ στην κοιλιά της Μαίρης μεγαλώνει ένα παιδί που θα την οδηγήσει σε καθοριστικές, ανατρεπτικές αποφάσεις.

Γεννημένος στο Γκέτεμποργκ

Εκθεση ντοκουμέντων του αντιδικτατορικού αγώνα στο Πάρκο Ελευθερίας (αριστερά). Ο Αρης Φιορέτος (πάνω) αξιοποίησε τη χρονική απόσταση από τα γεγονότα για να ασχοληθεί με ένα «ελληνικό» θέμα.

Στο δικό της λεξιλόγιο το βασανιστήριο ονομάζεται «πρόσκληση σε τσάι» και ο βιασμός «τσάι με φρυγανιές».

και έχοντας περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στο εξωτερικό, ο Αρης Φιορέτος αγγίζει ένα καθ' όλα «ελληνικό» θέμα, παρ' όλο που στην αφήγησή του απουσιάζουν οι γνώριμες ιστορικές αναφορές. «Ήθελα να ασχοληθώ με τα «ελλη-

νικά» θέματα αλλά δεν ήξερα πώς να το κάνω. Η συναισθηματικότητα δεν βοηθάει, ούτε το υπέρμετρο πάθος (σ.σ. pathos, λέει στα αγγλικά). Θέλεις μια απόσταση από το θέμα σου για να βάλεις το νυστέρι στη σωστή γωνία και με την κατάλληλη πίεση», μας λέει ο Ελληνοσοουδός συγγραφέας.

Αν και η ατμόσφαιρα που περιγράφει δεν έχει τίποτα χρωματιστό, τα φρούτα παίζουν έναν ιδιαίτερο ρόλο στο μυθιστόρημα: η Μαίρη μετράει τον χρόνο, καθώς το «δαμάσκηνο» που βρίσκεται μέσα της γίνεται «ροδάκινο», ενώ η δομή του βιβλίου μοιάζει με ρόδι. «Το συγκεκριμένο φρούτο έχει ένα

σκληρό κέλυφος, όπως σκληρή γίνεται η Μαίρη για να επιβιώσει. Αλλά το εσωτερικό είναι μαλακό, πλούσιο σε λαμπερούς καρπούς. Ήθελα κάθε κομμάτι του κειμένου να είναι το κέντρο της ιστορίας, όπως το ρόδι που δεν έχει έναν κεντρικό πυρήνα αλλά πολλούς και ο καθένας είναι το ίδιο σημαντικός», σημειώνει.

Μην ξεγελιέστε όμως, η βία είναι παρούσα σε όλο το βιβλίο ακόμη κι αν υποδηλώνεται. Η Μαίρη λέει ότι «οι λέξεις έχουν αρρωστήσει», υπονοώντας τις στρεβλώσεις που αποκτούν τα νοήματα όταν χρησιμοποιούνται από μια δικτατορία και δημιουργεί ένα δικό της λεξι-

οι νεότεροι, δεν γνωρίζουν για την ελληνική δικτατορία. Η γενιά του '73 στέκεται ανάμεσα στη γενιά του πατέρα του και σε εκείνη των συνομηλικών του και όπως λέει στην «Κ» υπάρχουν πολλοί λόγοι για να τη θαυμάζει αλλά και να θυμώνει μαζί της.

Τα ιδανικά της ηρωίδας

«Νομίζω ότι ήταν η τελευταία γενιά που δημιούργησε μια συλλογική εμπειρία και επηρέασε βαθιά όλα τα επίπεδα της ύπαρξης, την κοινωνία, την πολιτική, τον πολιτισμό, την αισθητική. Από την άλλη, οι άνθρωποι που γεννήθηκαν στα τέλη του '40 και στις αρχές του '50, τουλάχιστον εκεί όπου ζω εγώ, έχουν κυριαρχήσει στη δημόσια σφαίρα τα τελευταία 30 χρόνια και διαμορφώνουν την ατζέντα του κοινωνικού διαλόγου», τονίζει.

Η Μαίρη, ωστόσο, δεν είναι στρατευμένη σε έναν πολιτικό σκοπό και περισσότερο αμφισβητεί τόσο τη δεξιά οικογένειά της όσο και τον ταγμένο στις οργανώσεις Δήμο, πατέρα του παιδιού της. «Αγωνίζεται γι' αυτά που πιστεύει, τον σεβασμό και την ισότητα», μας λέει ο συγγραφέας και βέβαια την αγάπη για τον σύντροφό της που θα αποδειχθεί δικόπο μαχαίρι. Είναι οι συνθήκες και όχι τόσο η ιδεολογία της που την κάνουν «πολιτικό ον» και αυτή είναι η τραγικότητά της.

Το βιβλίο του Αρη Φιορέτου «Μαίρη» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη σε μετάφραση του Κώστα Κοσμά.

